

MINI-RAPORT DEBATA 4. WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

MIEJSCE DEBATY: Wałbrzych

DATA DEBATY: 31/03/2015

UCZESTNICY DEBATY:

W dyskusji wzięło udział trzydziestu gości, wśród nich znaleźli się przedstawiciele samorządów, centrów gospodarki odpadami, przedsiębiorstw gospodarki komunalnej, przedstawiciele sektora energetycznego, firmy zajmujące się gospodarką odpadami oraz przedstawiciele środowisk naukowych z województwa dolnośląskiego. Zaproszenie na debatę zostało przyjęte przez:

- Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, oddział Wałbrzych;
- Polenergia S.A.;
- Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji;
- PEC Lubań;
- PUO Świdnica Sp. z o.o.;
- Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej TRANS-FORMERS Wrocław Sp. z o.o.;
- ZDKiUM Wałbrzych;
- Zakład Usług Komunalnych w Lubaniu;
- Wałbrzyskie Zakłady Koksownicze "Victoria" S.A.;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Wałbrzychu;
- Wałbrzyska Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości (WWSZiP);
- PGM Sp. z o.o. Polkowice;
- Zakład Usług Komunalnych ECO Bielawa;
- Kierownik Wydz. Ochrony Środowiska, UM Świebodzice;
- Referent Wydz. Ochrony Środowiska, UM Świebodzice;

- Urząd gminy Mietków;
- Elektrownia Mercury, Mercury Energia Sp. z o.o. i Wspólnicy;
- Instytut Kształtowania i Ochrony Środowiska Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oddział Legnica;

Ponadto w debacie wzięło udział pięciu przedstawicieli zespołu LIFE COGENERATION.PL.

- Arkadiusz Primus – Koordynator Projektu
- Łukasz Łapiński – Asystent Koordynatora Projektu
- Klaudia Pietryszyn – Ekspert ds. merytorycznych
- Adam Bodziak - Specjalista ds. Promocji i Komunikacji
- Karolina Jąderko – specjalista ds. wpływu projektu na problem środowiskowy z ramienia Taktyk Sp. z o.o.

Dyskusję moderował Koordynator Projektu - Arkadiusz Primus.

Obraz 1. Debata prowadzona przez Prezesa Arkadiusza Primusa

A. CHARAKTERYSTYKA REGIONU

Województwo dolnośląskie położone jest w południowo-zachodniej części Polski. Od zachodu graniczy z Republiką Federalną Niemiec, a od południa z Republiką Czeską. Otoczone jest województwami: od północnego-wschodu graniczy z wielkopolską, od północnego-zachodu graniczy z lubuszczyzną, natomiast od wschodu z opolszczyzną. Województwo jest jednym z największych województw w kraju zajmując powierzchnię 20 km² i zamieszkałe jest przez ok. 2,9 mln mieszkańców. Administracyjnie województwo podzielone jest na 26 powiatów ziemskich oraz 3 powiaty grodzkie.

Szacuje się, że w 2013 r. w województwie dolnośląskim zebrano ok. 854 tys. Mg odpadów komunalnych bez wyselekcjonowania. Osiągnięcie takiego wyniku umożliwia uplasowanie się województwa w pierwszej czwórce województw, w których wg. danych GUS 2014 zebrano największą masę odpadów.

Przepisy związane z gospodarką odpadami wymusiły na Władzy Województwa przyjęcie hierarchii postępowania z odpadami zgodnej z wymaganiami prawa unijnego, w której składowanie jest najmniej pożądaną metodą zagospodarowania

odpadów. Na mocy przyjętego przez Sejmik Wojewódzki planu gospodarki odpadami oraz uchwał w sprawie wykonania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami województwo zostało podzielone na 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi.

Aktualna zmiana uchwały, w sprawie zmiany uchwały nr XXIV/617/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami datowana jest na luty 2015, w której określono regionalne instalacje oraz instalacje zastępcze obsługujące region.

Rys. 1. Lokalizacja województwa dolnośląskiego

Rys.2. Podział województwa na 6 regionów gospodarki odpadami

Tabela 1. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w regionach gospodarki odpadami komunalnymi województwa dolnośląskiego- RIPOK

Lp.	Region gospodarki odpadami	Rodzaj instalacji	Lokalizacja instalacji
1	Region Wschodni	Mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych- MBP	Oława
		Przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów - Kompostownia	
		Składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - Składowisko	
2	Region Północno-centralny	Mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych- MBP	Jaroszów
		Przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów - Kompostownia	Środa Śląska
			Wąsosz
			Wąsosz
			Wrocław ul. Janowska
			Wrocław ul. Jerzmanowska
Składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - Składowisko	Jaroszów		
Wąsosz			
3	Region Południowy	Mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych- MBP	Bielawa
		Przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów - Kompostownia	Radków
			Świdnica
			Bielawa
			Radków
			Szalejów Górny
			Świdnica
			Radków
Składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - Składowisko	Świdnica		

4	Region Północny	Mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych- MBP	Głogów
			Legnica
			Lubin
			Polkowice
		Przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów - Kompostownia	Głogów
			Lubin
			Legnica
		Składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - Składowisko	Polkowice
			Polkowice
5	Region Środkowosudecki	Mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych- MBP	Lubawka
			Mysłakowice
		Przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów - Kompostownia	Jawor
			Lubawka
			Lubomierz
		Składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - Składowisko	Mysłakowice
Pielgrzymka			
6	Region Zachodni	Mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych- MBP	Bolesławiec
			Lubań
			Bogatynia
		Przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów - Kompostownia	Bogatynia
			Bolesławiec
			Lubań
			Raciborowice Górne
		Składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - Składowisko	Zgorzelec
			Trzebień
Lubań			

W 2013 r. poddano odzyskowi ponad 687 tys. Mg odpadów o kodzie 20 03 01, a unieszkodliwianiu ponad 11 tys. Mg. Przyjęta strategia oraz realizowane działania przyczyniły się do spadku masy zmieszanych odpadów komunalnych kierowanych do unieszkodliwiania ze 166 ty. Mg na 11 tys. Mg.

Korzystając z programów unijnych w województwie wybudowano w latach 2012-2013 9 nowoczesnych instalacji MBP. Ogólnie województwo liczy 17 regionalnych instalacji MBP. Łączna przepustowość cz. mechanicznej wynosi ponad 950 tys. Mg, a części biologicznej 364 tys. Mg. Przepustowość funkcjonujących instalacji jest wystarczająca do zagospodarowania całego strumienia zmieszanych odpadów komunalnych. W województwie nie występuje konieczność budowania nowych instalacji MBP.

Celem przewidzianym do realizacji w WPGO 2012 na lata do 2023 jest:

- Dostosowanie systemu gospodarowania odpadami do wymagań UE i uniknięcia kar,
- Wprowadzenie systemu opartego na hierarchii postępowania z odpadami,
- Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- Zmniejszenia ilości odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów,
- Zwiększenie liczby nowoczesnych instalacji do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania odpadów komunalnych w sposób innych niż składowanie,
- Całkowite wyeliminowanie nielegalnych składowisk,
- Prowadzenie właściwego sposobu monitorowania postępowania z odpadami komunalnymi.

Wg GUS 2014 w województwie dolnośląskim wytworzono 36,0 tys. Mg suchej masy osadów ściekowych w tym do rekultywacji zastosowano ok. 4,6 tys. Mg, w rolnictwie 6,3 tys. Mg, do upraw roślin 1,9 tys. Mg, składowaniu poddano 3,2 tys. Mg oraz magazynowaniu 3 tys. Mg, zastosowanie inne 16,9 tys. Mg.

W województwie dolnośląskim występuje tendencja spadkowa wytworzonych osadów ściekowych. Obserwowany jest również mniejszy poziom odzysku.

Największymi wytwórcami komunalnych osadów ściekowych w województwie są:

- Legnickie przedsiębiorstwo wodociągów i kanalizacji,
- Karkonoski system wodociągów i kanalizacji Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Głogowie Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo wodno- ściekowe Sp. z o.o.,
- Bogatyńskie wodociągi i oczyszczalnia S.A.,
- Lubańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Miejskiej Sp. z o.o.,
- Sycowska Gospodarka Komunalna Sp. z o.o.,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Nowej Rudzie

W sprawozdaniu z realizacji WPGO województwo oceniło realizowane zadania w większości na poziomie **zadowalającym**. Wśród zadań niezrealizowanych wymienione są: *budowa lub rozbudowa spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych, budowa lub rozbudowa składowisk przyjmujących do składowania*

opady zawierające azbest, a w śród zadań, których realizacja jest niewystarczająca wymienione są: prowadzenie selektywnego sposobu zbierania odpadów komunalnych, tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, eliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów, doskonalenie systemu gospodarowania osadami ściekowymi.

B. PROBLEMY W GOSPODARCE ODPADAMI I OSADAMI ŚCIEKOWYMI W REGIONIE

ODPADY

Perspektywa zbliżającego się terminu zakazu składowania odpadów o właściwościach paliwowych powoduje, że przedsiębiorstwa komunalne szukają rozwiązań, które umożliwią im zagospodarowanie odpadów o kodzie 19 12 12 w sposób innych niż składowanie. Dolny Śląsk posiada instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, a ich moce w zupełności wystarczają, aby zaspokoić potrzeby województwa. Jednak **problem stanowi frakcja nadsitowa, podsitowa oraz osady ściekowe**, które ze względu na swój specyficzny charakter są w większości składowane.

Przedstawiciele Województwa Dolnośląskiego zdają sobie sprawę z faktu, iż brak instalacji do zagospodarowania frakcji nadsitowej odpadów komunalnych oraz osadów powoduje, że nie będą mogli sprostać zakazowi składowania odpadów o właściwościach paliwowych wprowadzanemu w Polsce od 1 stycznia 2016. Specyfika lokalizacyjna województwa wyklucza możliwość transportu odpadów do cementowni lub innych instalacji, gdyż działanie takie pozostaje nieuzasadnione ekonomicznie. Przedsiębiorcy szukają skutecznej technologii, którą będą mogli wdrożyć w warunkach województwa, która umożliwi im zmniejszenie strumienia balastu deponowanego na składowiska.

OSADY ŚCIEKOWE

Zmniejszająca się masa osadów ściekowych powoduje, że problem ich zagospodarowania staje się mniej uciążliwy. Mimo że nastąpił rozwój technologii zagospodarowania osadów, wykorzystanie rolnicze oraz magazynowanie są metodami najchętniej stosowanymi przez oczyszczalnie ścieków. W latach 2011-2013 na terenie Dolnego Śląska funkcjonowały niżej wymienione instalacje do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych:

- Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „IZERY” Sp. z o.o. – Składowisko w Lubomierzu,
- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. – Składowisko w Trzebieniu.

W województwie wg dostępnych dokumentów **nie funkcjonują instalacje mogące zagospodarować osady ściekowe innymi metodami niż składowanie.**

C. NAJLEPSZE PRAKTYKI W REGIONIE

W województwie zlokalizowanych jest dużo, bardzo nowoczesnych instalacji MBP. Instalacje usytuowane są w taki sposób, aby umożliwić przetwarzanie odpadów w regionach w których się znajdują. Jednym z zadań, które określone zostało w WPGO jako priorytetowe jest zapewnienie, budowa, utrzymanie i eksploatacja własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania, zagospodarowania i minimalizacji powstających odpadów komunalnych, które zostało zrealizowane do 2015 r. czyli 2 lata wcześniej niż przewidywał WPGO.

W regionie zbudowano już, zaplanowaną stację przeładunkową umożliwiającą ekonomiczny przepływ odpadów do instalacji regionalnych, jednostką odpowiedzialną za realizację zadania była gmina oraz inwestorzy. Uruchomiono 3 nowe zakłady przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zorganizowano punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych w tym aptekach i placówkach służby zdrowia oraz inne.

D. MOŻLIWOŚCI WDROŻENIA NOWEJ TECHNOLOGII GOSPODARKI ODPADAMI W REGIONIE

Województwo dolnośląskie jest jednym z modelowych obszarów do wdrożenia przemysłowych instalacji termicznego przetwarzania frakcji energetycznej i osadów ściekowych (np. opartych na technologii LIFECOGENERATION.PL). Region jest w stanie zapewnić odpowiedni strumień odpadów do instalacji oraz posiada odpowiednie zaplecze finansowe do realizacji tego typu inwestycji. Technologia wzbudza również zainteresowanie potencjalnych inwestorów dlatego, że jest to instalacja Polska, a województwo chce wspierać polskie projekty.

E. INNE WNIOSKI Z DEBATY

Dyskusja gości koncentrowała się na możliwościach realizacji inwestycji związanej z budową instalacji do zagospodarowania frakcji nadsitowej odpadów komunalnych w pełnej skali przemysłowej. Goście świadomi są kosztów jakie może ponieść gmina, jeżeli nie zapewni odpowiedniej infrastruktury technicznej dla zagospodarowania frakcji balastowej. Uczestnicy dyskutowali na tematy związane ze składem paliwa, możliwością wyłączenia osadów ściekowych ze struktury paliwa kierowanego do instalacji LIFECOGENERATION.PL. Pytania dotyczyły również wpływu instalacji na środowisko, sposobu oczyszczania syngazu oraz jego parametrów.

Ważnym elementem dyskusji okazały się konkretne i szczegółowe pytania nt. możliwości pozyskania dodatkowego finansowania, gdyż inwestycja obarczona jest pewnym stopniem ryzyka ze względu na otoczenie prawne. Zdefiniowanym zagrożeniem jest możliwość uczestnictwa w aukcjach na sprzedaż energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych i ryzyko związane z jej przegraną. Dyskutowano również nad potencjalnym schematem postępowania w przypadku braku instalacji w planach inwestycyjnych, które stanowić będą załącznik do Wojewódzkich Planów Gospodarki Odpadami. Po zmianie niektórych zapisów ustawy o odpadach (Styczeń 2015 r.) pojawił się artykuł mówiący, że jedynie instalacje wpisane do planów inwestycyjnych mogą być finansowane ze środków publicznych. Jednak sprawa zostaje nierozstrzygnięta, gdyż Urzędy Marszałkowskie w sposób niejednoznaczny wydają instrukcje postępowania dla potencjalnych inwestorów.